

Posiedzenie Standing Committee CCBE w Brukseli 21-22 marca 2024

- Posiedzenie stałej komisji CCBE (Standing Committee) odbyło się 21 i 22 marca w Brukseli.
- Omówiono szereg tematów, w tym wybory europejskie, strategię UE w zakresie e-sprawiedliwości, sprawozdanie w sprawie europejskiego szkolenia kadr wymiaru sprawiedliwości i transformacji cyfrowej wymiaru sprawiedliwości, walkę z praniem brudnych pieniędzy, wniosek dotyczący rozporządzenia w sprawie ochrony osób dorosłych wymagających szczególnego traktowania, środowiska i zmiany klimatu.
- Naczelną Radę Adwokacką reprezentował adw. Bartosz Grohman, wiceprezes NRA.

Posiedzenie otworzył Prezes CCBE Pierre Dominique Schupp, który omówił aktywności i działania Prezydencji CCBE od posiedzenia w dniu 8 lutego w Wiedniu. Omówił spotkanie prezydencji CCBE w kierownictwem ETPCz w Strasbourgu. Zapowiedział, że w dniu 14 maja planowane jest spotkanie z Sekretarzem Generalnym Rady Europy.

W dniu 20 lutego 2024 r. Sekretariat CCBE odbył spotkanie online z przedstawicielami Sekretariatu Generalnego Rady (Dyrekcja Generalna ds. Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych) oraz przedstawicielami belgijskiej prezydencji Rady Unii Europejskiej, aby omówić zakres projektów dotyczących planu działania w zakresie cyfryzacji wymiaru sprawiedliwości. Rada pragnie dowiedzieć się, jakie są oczekiwania podmiotów zajmujących się e-sprawiedliwością w odniesieniu do obszaru e-sprawiedliwości i jakie są priorytety każdego z nich. Następnie Prezydencja stworzy plan działania, którego można będzie przestrzegać, i który umożliwi realizację priorytetów różnych podmiotów. Niniejszy plan działania będzie następnie stanowił wytyczne dla kolejnych prezydencji przez następne 5 lat. Prezydencja wskazała również, że w najbliższej przyszłości zostanie ogłoszone kolejne zaproszenie do składania projektów, a w następstwie tego zaproszenia odbędą się dyskusje na szczeblu Grupy Roboczej Rady.

Prezydencja i Rada wskazały, że CCBE powinna przygotować dokument wskazujący, jakie „Działania” są ważne dla CCBE, a Działania te zostaną omówione na poziomie Grupy Roboczej Rady. Prezydencja poinformuje następnie państwa członkowskie, gdzie pasują różne projekty (prezydencja w tej materii potrzebuje wsparcia państw członkowskich i/lub Komisji).

Omówił też wniosek o stowarzyszenie z CCBE od Adwokatury Palestyńskiej. Adwokaci palestyńscy są zatrzymywani, nie mają warunków do pracy. Część z nich musi pracować z Jordanii.

Omówił też prace komitetów od ostatniego posiedzenia.

Claudia Seibel przedstawiła dokumenty finansowe za 2023, raport audytorów, załącznik do raportu audytorów. Istotnie zauważalny jest wzrost kosztów operacyjnych i koszty personelu. Wzrost nastąpił w szczególności w zakresie tzw. *wskaźnika zdrowia*, który jest podstawą do wyliczania wskaźnika inflacji w Belgii. CCBE stale szuka oszczędności. Na dachu siedziby zamontowano panele solarne w celu redukcji kosztów energii. Delegacja włoska wnikała w metodologię wyliczania amortyzacji lokalu CCBE.

CCBE powitało [Alaina Pilette](#), zastępcę dyrektora ds. wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych w Radzie Unii Europejskiej, który przedstawił strategię UE w zakresie e-sprawiedliwości na lata 2024–2028 oraz jej znaczenie dla zawodów prawniczych w nadchodzących latach. Rada opracowała przyszłe plany Rady i państw członkowskich w zakresie wdrażania strategii. Podkreślił, że adwokaci są ważnymi partnerami w tym procesie i muszą być zaangażowani we wszystkie aspekty jego

realizacji. Wskazał też m. in. na ogrom legislacji w poszczególnych państwach, jaką trzeba będzie przyjąć w celu wprowadzenia spójnych rozwiązań prawnych w całej UE. Sprawa wymaga zaangażowania wszystkich, którzy sprawują wymiar sprawiedliwości. Nie tylko sędziów, czy adwokatów, ale także personel techniczny, sekretariaty, referendarzy i całą rzeszę ludzi zaangażowanych w sprawowanie wymiaru sprawiedliwości *sensu largo*. Z sali padało dużo pytań o rolę prawników i obawy o koszty oraz spodziewany końcowy efekt. Istnieje obawa, że znowu to urzędnicy będą tym projektem zarządzali. Nie dało się odeprzeć wrażenia, że nie do końca władze EU widzą jak to finalnie ma wyglądać.

Po wystąpieniu Pana Pilette'a odbyła się prezentacja online sprawozdania na temat europejskiego szkolenia kadr wymiaru sprawiedliwości i transformacji cyfrowej wymiaru sprawiedliwości przez Dirka Staudenmayera, kierownika Działu ds. Transformacji Cyfrowej i Szkolenia Kadr Wymiaru Sprawiedliwości w DG JUST w Komisji Europejskiej. Przedstawił główne priorytety i zmiany związane z transformacją cyfrową *e-justice*, rolą adwokatów w cyfryzacji oraz potrzebą szkolenia prawników w zakresie narzędzi cyfrowych. Podczas dyskusji z członkami potwierdził znaczenie zawodu prawnika i gotowość do współpracy z nim w zakresie jego potrzeb i priorytetów w procesie cyfryzacji wymiaru sprawiedliwości. Z sali padały uwagi, że jak dotąd większość projektów innowacyjnych UE wprowadzała, to znajdowały się fundusze na szkolenia sędziów i prokuratorów, a brakowało funduszy na szkolenie adwokatów. Uwaga ta została skwitowana, że wszelkie wnioski o finansowania będą rozpoznawane i CCBE może wpisać się w rolę strażnika tej kwestii. Dirk odpowiadał też, jaką rolę może odegrać CCBE w procesie cyfryzacji wymiaru sprawiedliwości. Roztoczył profetyczną wizję, kiedy nawet kontrakty są zawierane z AI albo nawet kiedy AI jest po obu stronach i wzajemnie negocjuje. To ogromne wyzwanie. Z prezentacji wynikało, że problemy są nawet na poziomie zakupu oprogramowania. Projekt jest olbrzymi i potrzebne jest zbyt bardzo dużo ustaleń.

CCBE wskazała, że w chwili obecnej nie ma jeszcze konkretnych projektów, ponieważ wymagałoby to konkretnego zaangażowania ze strony jej członków. Jednakże CCBE wskazuje, co jest istotne:

1. Interoperacyjność w zakresie identyfikacji prawników: CCBE wspomniała o znaczeniu interoperacyjności systemów w zakresie identyfikacji prawników (CCBE wskazała, że będziemy musieli również zająć się obawami dotyczącymi tego, w jaki sposób interoperacyjność może kolidować z systemami krajowymi). Jest to z pewnością obszar naszego zainteresowania i miałyby wpływ na szereg innych kwestii, w tym na wymianę dowodów. Prezydencja belgijska zauważyła, że jeśli chodzi o identyfikację prawników, portal „*e-sprawiedliwość*” musi umożliwiać identyfikację prawników.

2. System cyfrowej wymiany e-dowodów: CCBE wspomniała o systemie cyfrowej wymiany e-dowodów oraz konieczności połączenia prawników z tą platformą. Będzie to miało znaczenie w dziedzinie cywilnej i karnej oraz w różnych sprawach, w tym w zakresie doręczania dokumentów, europejskich nakazów aresztowania, nakazów konfiskaty i zabezpieczenia itp.

3. Ochrona danych prawników w chmurze: CCBE przygląda się kwestii ochrony danych prawników w chmurze oraz ryzyku, że organy ścigania mogłyby w sposób niezamierzony uzyskać dostęp do tych danych.

4. Sztuczna inteligencja w praktyce prawniczej i jej zastosowanie w wymiarze sprawiedliwości: CCBE wskazała, że kolejnym istotnym obszarem jest sztuczna inteligencja w praktyce prawniczej i jej wykorzystanie w wymiarze sprawiedliwości. CCBE zakończyła projekt dotyczący sztucznej inteligencji dla prawników i dostępnych narzędzi. CCBE wyraża zaniepokojenie poziomem wykorzystania sztucznej inteligencji w różnych krajach, ponieważ narzędzia sztucznej inteligencji muszą być dostosowane do konkretnej jurysdykcji i języka. Ponadto kwestia sztucznej inteligencji rodzi także różne kwestie, w tym na przykład etyczne wykorzystanie sztucznej inteligencji.

5. Gromadzenie danych: Jeśli chodzi o gromadzenie danych, CCBE od dawna zaleca swoim członkom, aby przekazywali zbiorcze informacje na temat regulacji dotyczących tego zawodu w różnych

krajach. Korzystne byłoby posiadanie bazy danych zawierającej przegląd przepisów ustawowych, zasad, kodeksów postępowania, orzecznictwa itp. CCBE chciałaby, aby informacje te były lepiej dostępne, ponieważ obecnie trudno jest porównywać systemy krajowe. Informacje te mogłyby przynieść korzyści obszarowi wymiaru sprawiedliwości, gdyby istniały łatwo dostępne informacje na temat regulacji dotyczących prawników.

6. Szkolenia: CCBE podkreśliła również ogromną potrzebę szkoleń w wielu obszarach, w tym na przykład w obszarze e-dowodu i cyfrowej kryminalistyki, sposobów identyfikacji i postępowania z dowodem elektronicznym, rozporządzenia w sprawie e-dowodu, narzędzi e-sprawiedliwości, wideokonferencje itp.

Omówiono także cele strategiczne. Strategia w zakresie e-sprawiedliwości stanowi bowiem, że ogólnym celem e-sprawiedliwości musi zawsze być poprawa świadczenia usług wymiaru sprawiedliwości na rzecz społeczeństwa w celu ułatwienia korzystania z prawa do skutecznej ochrony sądowej. Mając to na uwadze, w planie wskazano, że należy realizować 4 cele strategiczne:

- a) Poprawa dostępu do sprawiedliwości cyfrowej
- b) Wzmocnić cyfrową współpracę sądową
- c) Zwiększenie efektywności sprawiedliwości cyfrowej
- d) Promowanie innowacyjnej sprawiedliwości cyfrowej

Claudio Cocuzza z Delegacji Włoskiej zreferował dokumenty związane z AML. Pojawiają się w przestrzeni publicznej zarzuty, że prawnicy tego nie realizują. Dokument z CCBE ma to wyobrażenie obalić. CCBE planuje przyjąć stanowisko w tej sprawie w maju, podczas Sesji Plenarnej w Lozannie.

Drugą kwestią była aktualizacja informacji na temat nadzoru Rad i Stowarzyszeń Adwokackich nad zasadami i regulacjami AML wiążącymi prawników. Pojawiły się niebezpieczne politycznie zakusy, aby nałożyć na prawników europejskich silniejsze rygory w zakresie obowiązków związanych ze zwalczaniem AML. Temat cały czas jest aktualny i CCBE musi być uwrażliwione na zakusy polityczne i kolejne próby wdrażania silniejszych rygorów, jakie niewątpliwie się pojawiają. Ten temat zakończył pierwszy dzień obrad.

Kolejny dzień obrad rozpoczęto od omówienia komunikacji – europejski dzień adwokata przypada 24 X każdego roku. W tym roku tematem przewodnim ma być „samoregulacja” zawodu adwokata.

Peter McNamee omówił sprawy zagraniczne od ostatniego posiedzenie Standing Committee w lutym 2024.

Następnie przyjęto manifest CCBE w sprawie wyborów do Parlamentu Europejskiego. CCBE postuluje między innymi promowanie uczciwego systemu wymiaru sprawiedliwości dla uczciwej Europy. W manifestie jest podniesiona kwestia, że Europa, która broni praworządności, to kwestia fundamentalna praw człowieka i demokracji, a także zabezpiecza rolę niezależnego zawodu prawnika w obronie tych wartości. Nadto CCBE dostrzega potrzebę zapewnienia, że proces legislacyjny UE będzie taki, kierując się standardami, które mają pozytywny wpływ na środowisko wymiaru sprawiedliwości.

Jean Marc Gollier przedstawił raport CCBE na temat śladu węglowego. Wkrótce po przyjęciu swojego oświadczenia CCBE podjęła się obliczenia swojego pierwszego śladu węglowego za rok 2022 i opublikowała go w 2023 r. Ten ślad węglowy obejmuje obliczenie śladu węglowego generowane przez działalność zawodową Sekretariatu CCBE z siedzibą w Brukseli oraz przez podróże służbowe Prezydencji CCBE. Następnie, zgodnie ze swoimi zobowiązaniami i biorąc pod uwagę, że nie ustalono żadnego celu redukcyjnego, mimo to CCBE zdecydowała się zrekompensować swój ślad węglowy

poprzez finansowanie oficjalnie uznanego Złotego Standardowego Projektu Klimatycznego. Projekt klimatyczny zlokalizowany jest w regionie Orinoko w Kolumbii i jego główną działalnością jest ponowne zalesianie. Celem projektu jest utworzenie lasów bliskich naturze, którego głównym celem jest produkcja wysokiej jakości drewna liściastego w połączeniu z sekwestracją węgla.

Margaret von Galen przedstawiła informację o działaniu ELIL (Fundacja European Lawyers in Lesvos). Trwa wewnętrzna dyskusja, czy CCBE nadal powinno być członkiem ELIL. ELIL planuje rozpoczęcie działań m.in. w Polsce z uwagi na trudną sytuację na granicy polsko-białoruskiej i potrzebę dotarcia z pomocą prawną dla uchodźców. Kilka dni przed posiedzeniem CCBE było spotkanie ELIL w Białymstoku, gdzie rozważano sposób zaangażowania ELIL w działania w Polsce oraz współpracę w tej kwestii z lokalnymi NGO. Adw. Grohman zabrał głos i zauważył, że chociaż założenia aktywności ELIL w Polsce są uzasadnione, to NRA nie została poinformowana o takich planach, czego oczekuje jako członek CCBE. NRA wyraża pogląd, że działania wolontariuszy ELIL należy koordynować z NRA i KIRP, tak, aby nie angażować w projekt kolejnych NGO's i to w sytuacji, gdy wielu adwokatów i radców już teraz angażuje się w pomoc prawną na granicy. Margaret von Galen potwierdziła, że ELIL oczywiście zwróci się do NRA i KIRP.

Adw. Grohman przypomniał, że gdy w 2015 wprowadzono w Polsce system punktów bezpłatnej pomocy prawnej, to część tego projektu zastrzeżono właśnie dla NGO, które teraz korzystają z dotacji państwowych a same potem podnajmują adwokatów i radców do tego projektu, czerpiąc zyski z ich zaangażowania. Taka sytuacja nie może być przez NRA akceptowana w innych przedsięwzięciach. Na zapytanie delegacji greckiej ilu emigrantów napływa i szuka pomocy Margaret von Galen odparła, że nie ma takich danych.

Yvonne Goettler z sekretariatu CCBE przedstawiła projekt stanowiska CCBE, dotyczącego decyzji Rady Europejskiej oraz wniosku dotyczącego rozporządzenia w sprawie ochrony osób dorosłych bezbronnych (zwanego dalej „proponowanym rozporządzeniem”). CCBE uważa to za bardzo ważną kwestię i uważnie śledzi prace Komisji Europejskiej w zakresie ochrony bezbronnych osób dorosłych, biorąc również udział w konsultacjach publicznych rozpoczętych w 2022 r. w ramach przygotowań do niniejszego wniosku, a także pracując nad procedurami zabezpieczenia dla bezbronnych dorosłych, którzy są podejrzanymi lub oskarżonymi w postępowaniu. Omówiono szczegółowy projekt stanowiska CCBE.

Działanie grupy Task Force mającej za zadanie wypracowanie strategii działania CCBE na najbliższe lata zreferował Prezes Dominique Schupp. Komitet rozpoczął prace i postanowił na początku ustalić priorytety i zakres zadań, planowane są 2 spotkania w kwietniu.

Dokumenty przyjęte przez CCBE zostaną wkrótce opublikowane na stronie internetowej CCBE.

W sprawach różnych, adw. Bartosz Grohman omówił sytuację w Polsce po przejęciu władzy przez Koalicję 15 października i podejmowane przez nią działania natury prawnej. Omówił problemy jakie się pojawiają i wyzwania. Omówił sytuację w Trybunale Konstytucyjnym, sądach oraz działanie Ministra Sprawiedliwości w sprawie powołania Prokuratora Krajowego.

